

Tri nadzmyslové činy natánskej duše

Sergej O. Prokofiev

Štyri adventné týždne sú časom najkoncentrovanejšej prípravy na Vianoce. Keď na Vianoce oslavujeme spomienku na narodenie nátanskej duše na zemi, musíme sa ponoriť do štyroch predchádzajúcich týždňov do podstaty jej nebeských osudov, jej skutkov v duchovných svetoch. Tieto činy ohlasujú v čase objavenie sa nátanskej duše a na Zemi a zároveň sú časom jej kozmickej prípravy na fyzickú inkarnáciu. Tak leží kľúč k pochopeniu tohto ročného obdobia.

Podľa duchovnej vedy Rudolfa Steinera sa prvý nadzmyslový čin nátanskej duše odohral v poslednej tretine starovekej lemurskej epochy. V tomto čase, po zostupe ľudstva do blízkosti Zeme, po vzostupe Mesiaca a potom, čo ľudstvo získalo moc stáť vzpriamene, vzniklo nebezpečenstvo, že najstaršie, najdokonalejšie časti fyzického tela, ktoré sú spojené s dvanástimi zmyslovými orgánmi, by mohli zdegenerovať pôsobením duchovných síl, ktoré by odporovali legitímnemu rozvoju. Tieto zmyslové orgány boli kedysi vytvorené, už na starom Saturne, ako prvé zárodky fyzického tela, ako odtlačky dvanástich kozmických prúdov, ktoré vychádzajú z vysokých duchovných bytostí prvej hierarchie a sú vyjadrené navonok v dvanástich zverokruhoch.

"V tom čase dvanástim kozmickým silám pôsobiacim na človeka hrozilo, že budú v neporiadku démonickými bytosťami," povedal Rudolf Steiner. Ak by sa to stalo, potom by "saturnský človek" upadol do strašného egoizmu. To by malo za následok napríklad v zmyslových orgánoch, že oči, ak by videli predmet, by duši nesprostredkovali objektívne vnímanie tohto objektu, ale iba svoj vlastný pocit bolesti alebo potešenia. V dôsledku toho by bol celý ľudský rozvoj v zmätku. Lucifer a Ahriman mohli uviesť celý ľudský vývoj do neporiadku tým, že by vytiahli vzpriamený postoj človeka z duchovných síl pozemskosti. Zmyslové orgány, hoci ich základy už boli položené na starom Saturne, dostali svoj plný význam a konečné stvorenie až človekom stojacim vzpriamene, čo sa stalo v poslednej tretine lemurskej epochy v dôsledku vyliatia substancie seba samého do človeka duchmi formy, a najmä mesiacom, Elohim Jahvem. V tom čase sa luciferské a neskôr ahrimanské sily pokúsili pôsobiť proti tomuto vývoju. Chceli odtrhnúť človeka od zeme, aby z neho urobili "nedokonale vyvinutého anjela", bytosť, ktorá už nikdy v budúcnosti nemôže dosiahnuť individuálne ja. Lebo hoci bol človek privedený späť vzpriamene, aby sa zjednotil so silami vesmíru obklopujúceho zem, v žiadnom prípade nemal byť odstránený z vývoja zeme. To je dôvod, prečo niečo z vesmíru, zo sveta hierarchií, zhora nadol, muselo konať proti lucifersko-ahrimanským silám pôsobiacim zdola nahor. A toto "niečo" nebolo ničím iným ako ideálnou "éterickou formou alebo postavou človeka", ktorá zanechala svoju pečať v duchovnom svete, v ktorom bolo vytvorené dokonalé spojenie vzpriamených síl seba, pôsobiacich zdola nahor, a dvanástich prúdov síl idúcich zhora nadol, ktoré spôsobujú harmonickú interakciu dvanástich zmyslových orgánov a dávajú im legitímny smer smerom k zemi, k objektívnemu vnímaniu predmetov a podmienok. Táto "éterická forma človeka" vytvorená v duchovnom svete mala naďalej pôsobiť ako nebeský prototyp, ktorého silou malo byť vyžarovanie sily ľudstva postupne zachránené pred týmto pokušením.

Táto skutočne kozmická udalosť bola dosiahnutá skutočnosťou, že duša neskoršieho natanského chlapca Ježiša, ktorý prebýval v slnečnej sfére, vystúpila do najvyššej oblasti, tej oblasti, kde slnko pôsobí ako stála hviezda medzi pevnými hviezdami a odkiaľ sa dá dosiahnuť tie zdroje duchovných prúdov, ktoré vychádzajú z dvanástich sfér zverokruhu. Teraz, keď nátanská duša prenikla celou svojou bytosťou dvanástimi silami zverokruhu, ktoré v spolupráci vytvárajú nielen dvanásť zmyslových orgánov, ale aj fyzickú formu človeka, mohla v tejto sfére slnečného života ponúknuť svoju vlastnú éterickú povahu Kristovmu slnečnému duchu. Vďaka týmto udalostiam vznikla

"éterická forma človeka" ako prototyp v nižších oblastiach duchovného sveta. Tak do vesmíru preniklo niečo nové, čo teraz žiari na Zemi a umožňuje človeku, fyzickej pozemskej forme človeka, do ktorej prúdila sila éterickej nadzemskej Kristovej bytosti, chrániť sa pred

Tá deštruktívna agitácia (Zerstörung), do ktorej by musela vstúpiť, keby formačná sila (Gestaltungskraft) nemohla vyžarovať a preniknúť človeka z vesmíru, aby v ňom žila, tá formačná sila, ktorá mu umožňuje stať sa spravodlivou usporiadanou bytosťou", takto opisuje tento proces Rudolf Steiner. Pokračuje: "To sa mohlo stať, pretože ten, kto ako náhanský Ježiš prenikol do Krista, prijal v lemurských časoch ľudskú éterickú podobu ako duchovno-éterická bytosť tým, že bol preniknutý Kristom."

Takto bolo v tom čase uvedených do harmónie dvanásť kozmických síl, ktoré pôsobia vo vzpriamenom fyzickom tele človeka a tvoria základ správneho rozvoja jeho individuálneho vedomia seba; a dvanásť zmyslových orgánov sa stalo nesebeckými do takej miery, že môžu skutočne povedať: "Nie ja, ale Kristus v nás."

Druhé nebezpečenstvo, ktoré v tom čase vzniklo ľudstvu, vzniklo na začiatku atlantického veku. V tom čase existovalo nebezpečenstvo, že éterické telo, životné sily človeka a predovšetkým ich vonkajšie vyjadrenie v ľudskom organizme, jeho siedmich hlavných životných orgánoch, upadnú do lucifersko-ahrimanských síl. V tom čase hrozilo, že človek sa stane poddajným nástrojom týchto vnútorných orgánov v dôsledku bezhraničného egoizmu. Navonok by sa to prejavilo tým, že napríklad jeho pľúca by boli naplnené žiadostivosťou alebo nenávisťou, keby človek prišiel do krajiny s dobrým alebo zlým vzduchom.

Ako ďalší dôsledok takejto egoistickej "expanzie" alebo "kontrakcie" éterického tela by došlo k poklesu ľudskej reči. Nemohla sa vyvíjať tak, ako sa vyvíjala podľa plánov božského vedenia svetov. Biblia prorocky poukazuje na tento cieľ, keď spôsobuje, že Adam dáva mená všetkým bytostiam troch prírodných ríš pod ním. Ak by zvíťazili protichodné sily, potom by reč mohla vyjadrovať iba subjektívne, vnútorné zážitky a pozostávala by prevažne z individuálnych zvukov a interjekcií. Ale týmto spôsobom by bol človek navždy okradnutý o schopnosť tvorivo konať prostredníctvom slova v okolitom objektívnom svete, keby k nemu neprišla nová pomoc duchovného sveta.

Túto pomoc však bolo možné poskytnúť osobe iba v dvoch krokoch. Najprv bol obdarený schopnosťou prejavíť sa objektívnym spôsobom majúci vnútorné skúsenosti a potom vyššiu schopnosť pomenovať všetky vonkajšie procesy a bytosti slovom "Osoba". Dá sa tiež povedať, že schopnosť hovoriť vo vzťahu k vnútornému svetu človeka sa transformovala v prvej etape a v druhom stupni vo vzťahu k vonkajšiemu svetu. Pritom prvý stupeň dosiahla druhá kozmická udalosť, ktorá priniesla premenu reči vo vzťahu k vnútornému svetu človeka.

Táto druhá kozmická udalosť nastala, keď sa náhanská duša opäť rozhodla obetovať. Ale tentoraz to nebolo v najvyšších oblastiach slnečnej existencie, kde sa uskutočnil akt spásonosného uzdravenia, ale kde je slnko centrom planetárneho systému: v oblasti siedmich planét, ktoré sú makrokozmickým obrazom ľudského éterického tela. Náhanská duša mala prijať sily všetkých siedmich planét a potom druhýkrát obetovať celú svoju bytosť vysokému slnečnému duchu Krista, aby sa stala druhýkrát vo vesmíre nositeľom Krista, nebeským Krištofom. To umožnilo Kristovi premeniť sily rôznych planét, ktoré náhanská duša zhromaždila, aby mohla éterickému telu poskytnúť umiernenosť a harmóniu a prostredníctvom toho priniesť spásne uzdravenie siedmim hlavným orgánom života. Týmto spôsobom si orgány života, podobne ako zmyslové orgány v predchádzajúcom štádiu, mohli povedať: "Nie my, ale Kristus v nás." Takáto vysoká nesebeckosť životne dôležitých orgánov spojených s éterickým telom okrem toho slúžila ako základ pre prvé štádium spásy ľudskej reči, ľudského slova.

Nakoniec vo vývoji zeme vzniklo tretie nebezpečenstvo, tentoraz pre astrálne telo, ale najmä pre tri najdôležitejšie sily duše: myslenie, cítenie a vôľu. To, čo sa teraz prejavuje len v určitom štádiu duchovného učenia ako rozdelenie osobnosti, kde sa v dôsledku tréningu oddelí myslenie, cítenie a vôľa a musí byť vedené zosilneným ja samotného učníka, ohrozeného už na konci atlantickej epochy

pôsobením Lucifera a Ahrimana a viedlo by to potom k útlmu, ale neskôr k vymazaniu ľudského ja. V dôsledku tohto chybného vývoja by ľudstvo postupne upadlo späť do zvieracej fázy a prijalo by tri odlišné formy živočíšnej podstaty: ľudí s jednostranným vývojom myslenia, cítenia alebo vôle, ktorí by boli potom zachránení.

Nakoniec by sa tiež stali navonok formou podobnými orlovi, levovi alebo býkovi a vo vnútri by nadobudli dračiu astrálnu povahu. Najväčšie nebezpečenstvo bolo pre ľudské myslenie, pretože vôľou konajúca sila Ahrimana a luciferské sily citu sa snažili spoločne ovládnuť práve túto oblasť, aby zabránili človeku dosiahnuť plné vedomie seba, ktoré sa môže rozvíjať iba prostredníctvom myslenia.

Aby sa zabránilo tomuto novému nebezpečenstvu na konci atlantického veku, nátanská duša zostúpila do nižších oblastí slnečnej sféry a rozšírila sa do lunárnej sféry. Tam, keď prijala slnečné sily z výšok, lunárne sily z kruhu, pozemské sily z hlbín v ich harmonickej spolupráci - v makrokozmickej vyjadrení ideálneho vzťahu myslenia, cítenia a vôle - opäť ponúkla svoju éterickú podstatu slnečnému duchu Krista, a tak sa stala po tretíkrát nositeľkou jeho síl vo vesmíre. Ale touto nadzmyslovou jednotou s Kristom sa sily slnka, mesiaca a zeme, ktoré nahromadila nátanská duša, tak premenili a posilnili, že od tej doby mohli pôsobiť na stále viac upadajúce duševné sily človeka na zemi, prinášajúc im spasu, uzdravenie a harmóniu, a tak teraz aj tieto duševné sily, ako aj zmyslové orgány a životne dôležité orgány predchádzajúcich etáp mohli povedať: "Nie my, ale Kristus v nás."

V dôsledku toho sa dosiahla druhá etapa transformácie ľudskej reči, teraz vo vzťahu k vonkajšiemu svetu. Tentoraz bola schopnosť hovoriť konečne vyličená a zároveň bol daný talent človeku, aby sa jeho reč mohla časom stať skutočným nositeľom božského Logosu v ľudskej bytosti.

V troch vyššie opísaných nebeských skutkoch nátanská duša máme preniknutie troch ľudských schránok kozmickými silami Krista a v dôsledku toho uzdravenie troch systémov ľudského organizmu. A prichádzame, keď sme pokročili v našom pozorovaní vývoja z fyzického tela cez éterické do astrálneho tela, prichádzame do centra ľudskej bytosti, k jeho sebe, ktorého uzdravenie je spojené so štvrtým aktom nátanskej duše. Tento čin sa však odohral na samotnej Zemi. To, čo nátanská duša urobila trikrát v mimozemskom vesmíre, teraz musela urobiť na Zemi. Jeho objavenie sa na Zemi v zlomovom období vekov je teda okamžitým karmickým následkom jej nadzmyslového vývoja a spomienky na túto udalosť oslavujeme každý rok v čase Vianoc.